

Dosarul nr. 2rac-401/18

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Rîșcani (jud: C. Vîrlan)

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud: N. Simciuc, I. Țurcan, Iu. Cotruță)

DECIZIE

14 noiembrie 2018

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție

În componența:

Președintele ședinței, judecătorul
judecătorii

Iulia Sîrcu
Dumitru Visternicean, Galina Stratulat
Dumitru Mardari, Nicolae Craiu

examinând, fără înștiințarea participanților la proces, recursul declarat de Întreprinderea cu Capital Străin „Gas Natural Fenosa Furnizare Energie” Societate cu Răspundere Limitată, reprezentată de avocatul Mocanu Valeriu,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Societatea pe Acțiuni „Termoelectrica” împotriva Întreprinderii cu Capital Străin „Gas Natural Fenosa Furnizare Energie” Societate cu Răspundere Limitată și Societății pe Acțiuni „Apă-Canal Chișinău”, intervenient accesoriu Societatea cu Răspundere Limitată „Naiman Com”, cu privire la repararea prejudiciului material,

împotriva deciziei din 30 mai 2018 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost admis apelul declarat de Societatea pe Acțiuni „Termoelectrica”, casată hotărârea din 17 octombrie 2017 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani și pronunțată o hotărâre nouă de admitere parțială a acțiunii,

c o n s t a t ă :

La 12 iunie 2015, SA „Centrala Electrică cu Termoficare nr. 2” din Chișinău (în prezent SA „Termoelectrica” în baza deciziei privind înregistrarea modificărilor din 16 iunie 2015 a Camerei Înregistrării de Stat) a depus cerere de chemare în judecată împotriva ÎCS „Gas Natural Fenosa Furnizare Energie” SRL și SA „Apă-Canal Chișinău” cu privire la repararea prejudiciului material.

În motivarea acțiunii reclamanta a indicat că la 25 octombrie 2011, între ÎCS „Red Union Fenosa” SA și SA „Termocom” a fost încheiat contractul de furnizare a energiei electrice nr. 4020000048. În conformitate cu Legea cu privire la unele măsuri referitor la procedura falimentului Societății pe Acțiuni „Termocom” nr. 188 din 28 septembrie 2014, SA „Centrala Electrică cu Termoficare nr. 2” din Chișinău a devenit succesor de drepturi și obligații al SA „Termocom”, în procedura falimentului, preluând subansamblul funcțional ce ține de activitatea de producere, distribuție și furnizare a energiei termice.

SA „CET-2” a invocat că în baza anexelor la contract ce sunt parte componentă a acestuia, toate obiectivele de producere ale întreprinderii sunt racordate și alimentate cu energie electrică. Astfel, la data de 31 martie 2015, în perioada de timp cuprinsă între orele 17:20 și 18:50, a avut loc întreruperea de livrare a energiei electrice și ca rezultat a fost stopată funcționarea Centralei Termice „Sud” din str. Grenoble, 9, mun. Chișinău, precum și a Stațiilor de Pompare nr. 18 și nr. 19. Ca rezultat al stopării bruște a instalațiilor de pompare, în zona alimentată cu energie termică de la CT-205/6-1 spre Punctul Termic Central al Institutului Cardiologic din str. N. Testemițeanu, 27, mun. Chișinău, s-a produs o defecțiune a rețelei termice magistrale cu DN 108 mm, care s-a soldat cu scurgeri de agent termic din rețeaua termică respectivă.

Reclamanta a susținut că pentru lichidarea consecințelor stopării alimentării cu energie electrică, inclusiv lichidarea scurgerii de agent termic, restabilirea conductei termice magistrale la condițiile normale de funcționare și exploatare, a fost necesar de tehnică și muncitori calificați (specialiști), cât și de efectuare a lucrărilor de demontare-montare cu utilizarea materialelor (țeavă, electrozi, vopsea, oxigen, propan-butan ș.a.). În legătură cu staționarea Centralei Termice „Sud”, precum și a Stațiilor de Pompare nr. 18 și nr. 19, volumul de energie termică nelivrată de către întreprindere către consumatori a constituit 53,2 Gcal. În consecință, în urma avariei produse, i-a fost cauzat un prejudiciu material în mărime de 31 343,62 de lei.

SA „CET-2” a menționat că accidentul s-a produs din vina angajaților SA „Apă-Canal Chișinău”, care la 31 martie 2015 au efectuat pe teritoriul Asociației Proprietarilor de Garaje nr. 30 din str. Corolenco, 6, mun. Chișinău, cu permisiunea și coordonarea ÎCS „GNF Furnizare Energie” SRL, lucrări de reparație a colectorului de canalizare DN800 mm. În urma lucrărilor de excavare, a fost defectat (rupt) cablul electric ce alimentează cu energie electrică obiectivele nominalizate.

Reclamanta a declarat că în scopul soluționării pe cale amiabilă a litigiului, a solicitat furnizorului energiei electrice să repare benevol în termen de 7 zile prejudiciul cauzat, estimat la suma de 31 343,62 de lei. Reclamație similară a fost expediată și în adresa SA „Apă-Canal Chișinău”, însă pârâții au refuzat repararea prejudiciului.

SA „CET-2” consideră că ÎCS „GNF Furnizare Energie” SRL nu și-a onorat obligația de furnizare neîntreruptă a energiei termice, fapt ce a generat stoparea funcționării Centralei Termice „Sud” și respectiv, ieșirea din funcțiune a instalații nominalizate supra.

Reclamanta a solicitat încasarea în mod solidar din contul ÎCS „GNF Furnizare Energie” SRL și SA „Apă-Canal Chișinău” în beneficiul SA „CET-2” a sumei de 31 343,62 de lei cu titlu de prejudiciu material și a cheltuielilor de judecată.

Prin încheierea din 08 decembrie 2015 a Judecătoriei Rîșcani mun. Chișinău, a fost atrasă în proces în calitate de intervenient accesoriu SRL „Naiman Com”, care la 31 martie 2015 a executat lucrări de excavație la comanda SA „Apă-Canal Chișinău”, în urmă cărora au fost deteriorate rețelele electrice de distribuție.

Prin hotărârea din 17 octombrie 2017 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani, acțiunea a fost respinsă integral, ca nefondată.

Prin decizia din 30 mai 2018 a Curții de Apel Chișinău, a fost admis apelul declarat de SA „Termoelectrica”, casată hotărârea din 17 octombrie 2017 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani și pronunțată o hotărâre nouă de admitere parțială a acțiunii. S-a încasat din contul ÎCS „GNF Furnizare Energie” SRL în beneficiul SA „Termoelectrica”

suma de 31 343,62 de lei cu titlu de prejudiciu material și suma de 940 de lei, cu titlu de taxă de stat. În rest, acțiunea a fost respinsă ca nefondată.

La 01 august 2018, ÎCS „GNF Furnizare Energie” SRL, reprezentată de avocatul Mocanu Valentin, a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei din 30 mai 2018 a Curții de Apel Chișinău și menținerea hotărârii din 17 octombrie 2017 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani.

În susținerea recursului, recurenta a invocat că instanța de apel eronat a ajuns la concluzia încasării sumei de 31 343,62 de lei cu titlu de prejudiciu material cauzat în urma întreruperii furnizării energiei electrice, or, potrivit pct. 5 lit. c) din Regulamentul cu privire la calitatea serviciilor de transport și de distribuție a energiei electrice, aprobat prin Hotărârea ANRE nr. 406 din 25 februarie 2011, în vigoare la 31 martie 2015, pentru fiecare din întreruperile neprogramate se înregistrează cauza întreruperii - evenimente cauzate de terți. Iar conform pct. 7 din Regulament, în cazul întreruperilor ce s-au produs din cauzele stipulate la pct.5 lit. a), b), c) nu se aplică reduceri de tarif și nu se achită compensații consumatorilor finali afectați de întreruperi, însă, operatorii rețelelor de distribuție și operatorul rețelei de transport și de sistem sunt obligați să întreprindă toate măsurile pentru reluarea cât mai urgentă a alimentării consumatorilor finali cu energie electrică.

ÎCS „GNF Furnizare Energie” SRL consideră că nu a acționat față de SA „Termoelectrica” ilicit și cu vinovăție pentru a purta răspundere delictuală conform art. 604 și 1398 din Codul civil, întreruperea furnizării energiei electrice având loc din vina SRL „Naiman-Com”, care la 31 martie 2015 a executat lucrări de excavație la comanda SA „Apă-Canal Chișinău”, în urmă cărora au fost deteriorate rețelele electrice de distribuție.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Materialele dosarului atestă faptul că decizia din 30 mai 2018 a Curții de Apel Chișinău redactată integral, a fost expediată în adresa recurentei ÎCS „GNF Furnizare Energie” SRL la 12 iulie 2018 potrivit scrisorii de însoțire nr. 7753 (f.d. 192), lipsind date cu privire la recepționarea acesteia. În cererea de recurs, recurenta a menționat că a luat cunoștință de decizia instanței de apel la 17 iulie 2018.

În circumstanțele relevate, recursul declarat de ÎCS „GNF Furnizare Energie” SRL la 01 august 2018 se consideră a fi depus în termenul prevăzut de lege.

La 22 august 2018, în adresa SA „Termoelectrica”, SA „Apă-Canal Chișinău” și SRL „Naiman-Com” a fost expediată copia recursului declarat de ÎCS „GNF Furnizare Energie” SRL, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii referinței.

La 03 octombrie 2018, SA „Termoelectrica” a depus referință, prin care a solicitat declararea inadmisibil a recursul ÎCS „GNF Furnizare Energie” SRL, din motiv că este declarativ și nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

Alte referințe nu au fost depuse.

Prin încheierea din 10 octombrie 2018 a Curții Supreme de Justiție, recursul declarat de ÎCS „GNF Furnizare Energie” SRL a fost considerat admisibil.

În conformitate cu art. 444 din Codul de procedură civilă, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Studiind materialele dosarului în raport cu argumentele invocate în recursul declarat și obiecțiile expuse în referință, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul urmează a fi admis, cu casarea deciziei instanței de apel și menținerea hotărârii primei instanțe, din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. f) din Codul de procedură civilă, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze decizia instanței de apel și să mențină hotărârea primei instanțe.

Potrivit art. 50 alin. (1) lit. f) din Legea cu privire la energia electrică nr. 124 din 23 decembrie 2009, în vigoare la data întreruperii livrării energiei electrice – 31 martie 2015, operatorul rețelei de transport și de sistem, operatorii rețelelor de distribuție au dreptul să întrerupă prestarea serviciilor pentru un timp cât mai scurt dacă a survenit una din următoarele împrejurări: s-au produs avarii ori se lichidează consecințele lor.

Conform pct. 52 alin. (2) din Regulamentul pentru furnizarea și utilizarea energiei electrice, aprobat prin Hotărârea Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică nr.393 din 15 decembrie 2010, operatorul de rețea are următoarele obligații pe care trebuie să le îndeplinească: să presteze serviciul de transport sau de distribuție a energiei electrice în mod continuu și fiabil și să restabilească, în cel mai scurt timp posibil, livrarea energiei electrice în caz de întreruperi neprogramate a livrării energiei electrice sau în cazul altor defecțiuni din rețeaua electrică.

Pct. 137 din Regulamentul dat stipulează că în cazul întreruperilor neprogramate a livrării energiei electrice, operatorul de rețea este obligat să restabilească livrarea energiei electrice către consumatorii finali în termenul cel mai scurt posibil, care să nu depășească, însă, termenul stabilit prin contractul de furnizare a energiei electrice, precum și limitele stabilite de Regulamentul cu privire la calitatea serviciilor de transport și de distribuție a energiei electrice.

Potrivit pct. 145 din Regulamentul nominalizat, operatorul de rețea, furnizorul nu poartă răspundere față de consumatorul final pentru întreruperile în livrarea, furnizarea energiei electrice dacă acestea nu se datorează culpei sale.

În conformitate cu pct. 5 din Regulamentul cu privire la calitatea serviciilor de transport și de distribuție a energiei electrice, aprobat prin Hotărârea Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică nr. 406 din 25 februarie 2011, în vigoare la momentul întreruperii energiei electrice furnizate către SA „CET-2” la 31 martie 2015, pentru fiecare din întreruperile neprogramate se înregistrează cauza întreruperii: a) forță majoră sau condiții meteorologice deosebite; b) defecțiuni în instalațiile de utilizare ale consumatorilor finali; c) evenimente cauzate de terți; d) alte cauze.

Iar pct. 7 din acest Regulament prevede că în cazul întreruperilor ce s-au produs din cauzele stipulate la pct. 5 lit. a), b), c) nu se aplică reduceri de tarif și nu se achită compensații consumatorilor finali afectați de întreruperi, însă, operatorii rețelelor de distribuție și operatorul rețelei de transport și de sistem sunt obligați să întreprindă toate măsurile pentru reluarea cât mai urgentă a alimentării consumatorilor finali cu energie electrică.

Conform pct. 12 alin. (2) lit. c) din Regulamentul cu privire la calitatea serviciilor de transport și de distribuție a energiei electrice, durata unei întreruperi neprogramate nu poate depăși: a) 24 ore în cazul în care este necesar de reparat sau de înlocuit un sector avariat al liniei electrice (există câțiva piloni defectați sau căzuți), de înlăturat defectele

liniilor subterane în cablu sau de înlocuit un transformator de forță); b) 16 ore, în cazul întreruperilor produse în perioada nocturnă și cauzate de defecțiunile rețelelor de medie tensiune; c) 6 ore pentru mediul urban și 8 ore pentru mediul rural în celelalte cazuri.

Din suportul probator prezent la materialele cauzei rezultă că la 25 octombrie 2011, între ÎCS „Red Union Fenosa” SA și SA „Termocom” a fost încheiat contractul de furnizare a energiei electrice consumatorului noncasnic nr. 40200000048 (f.d. 6-8).

Prin Legea cu privire la unele măsuri referitor la procedura falimentului Societății pe Acțiuni „Termocom” nr. 188 din 28 septembrie 2014, totalitatea bunurilor SA „Termocom” în procedura falimentului, destinate desfășurării activității de producere, distribuție și furnizare a energiei termice în mun. Chișinău, în calitate de subansamblu funcțional, au fost transmise către SA „Centrala Electrică cu Termoficare nr. 2” din Chișinău.

La data de 31 martie 2015, în timpul executării de către SRL „Naiman-Com” a lucrărilor de excavație la comanda SA „Apă-Canal Chișinău”, au fost deteriorate rețelele electrice de distribuție, care erau suprapuse cu rețeaua de canalizare care urma să fie reparată, fapt ce a dus la întreruperea neprogramată a furnizării energiei electrice către SA „CET-2”.

Potrivit notei de serviciu a șefului Centralei Termice „Sud”, Valeriu Degteariov, la 31 martie 2015, în perioada de timp cuprinsă între orele 17:20 și 18:50, a avut loc întreruperea de livrare a energiei electrice și ca rezultat a fost stopată funcționarea Centralei Termice „Sud” din str. Grenoble, 9, mun. Chișinău, precum și a Stațiilor de Pompă nr. 18 și nr. 19 (f.d. 10).

În rezultatul stopării bruște a instalațiilor de pompă, în zona alimentată cu energie termică de la CT-205/6-1 spre Punctul Termic Central al Institutului Cardiologic din str. N. Testemițeanu, 27, mun. Chișinău, s-a produs o defecțiune a rețelei termice magistrale cu DN 108 mm, care s-a soldat cu scurgeri de agent termic din rețeaua termică respectivă.

Potrivit notei de serviciu a șefului SRTM M. Amorțiu, la 01 aprilie 2015 a fost lichidată scurgerea la rețeaua termică de la CT-205/6-1 spre PTC Institutul Cardiologic, depistată în urma staționării Centralei Termice „Sud” și a Stațiilor de Pompă nr. 18 și nr. 19 (f.d. 11).

În consecință, în urma avariei produse, conform calcului efectuat de SA „CET-2”, întreprinderii i-a fost cauzat un prejudiciu material în mărime de 31 343,62 de lei (f.d. 13).

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție, analizând circumstanțele expuse în raport cu prevederile legale citate, consideră că este eronată concluzia instanței de apel precum că ÎCS „GNF Furnizare Energie” SRL urmează să repare SA „Termoelectrică” prejudiciul material cauzat, deoarece în contextul prevederilor art. 50 alin.(1) lit. f) din Legea cu privire la energia electrică nr. 124 din 23 decembrie 2009, operatorul rețelei de transport și de sistem, operatorii rețelelor de distribuție au dreptul să întrerupă prestarea serviciilor pentru un timp cât mai scurt dacă s-au produs avarii ori se lichidează consecințele lor.

La caz, instanța de recurs constată că întreruperea neprogramată a furnizării energiei electrice către SA „Termoelectrică” a avut loc ca urmare a deteriorării rețelelor electrice de distribuție în timpul executării lucrărilor de excavație de către SRL

„Naiman-Com” la comanda SA „Apă-Canal Chișinău”, energia electrică fiind deconectată pentru lichidarea consecințelor avariei.

În asemenea situație, dat fiind faptul că întreruperea a fost cauzată de un terț, nu se achită compensații consumatorilor finali afectați de întrerupere, ÎCS „GNF Furnizare Energie” SRL având doar obligația de a întreprinde toate măsurile pentru reluarea cât mai urgentă a alimentării consumatorilor finali cu energie electrică, adică în cel mult 6 ore. În speță, recurenta-pârâtă a restabilit furnizarea energiei electrice în timp de o oră și jumătate, astfel încât intervalul deconectării energiei electrice nu a depășit limitele de timp admise de lege pentru întreruperile neprogramate, fiind întreprinse măsurile necesare pentru reluarea cât mai urgentă a alimentării consumatorilor finali cu energie termică.

De asemenea, se reține că potrivit pct. 4.2 lit. d) și g) din contractul de furnizare a energiei electrice consumatorului noncasnic nr. 40200000048, încheiat la 25 octombrie 2011 între ÎCS „Red Union Fenosa” SA și SA „Termocom”, furnizorul este obligat să restabilească, în cel mai scurt timp posibil, furnizarea energiei electrice consumatorului, în cazul în care acesta din urmă a fost afectat de întreruperi neprogramate, precum și să întrerupă, în situații de forță majoră furnizarea energiei electrice consumatorului dacă se află în zona afectată, pentru a preveni efectele mai grave din sistemul electroenergetic.

Mai mult ca atât, conform art. 12 alin. (5) din Legea cu privire la energetică nr. 1525 din 19 februarie 1998, în vigoare la 31 martie 2015, consumatorul în a cărui funcționare întreruperea energiei sau deconectarea ei poate periclita viața oamenilor sau provoca pierderi materiale trebuie să dispună de sursă energetică de rezervă, instalată din cont propriu.

Astfel, intimata-reclamantă SA „Termoelectrica”, cunoscând despre faptul că deconectarea energiei electrice poate duce la prejudicii materiale, era obligată, în temeiul legii, să se asigure cu sursă de energie electrică autonomă și să evite cauzarea pagubelor materiale.

Conform art. 612 alin.(1), (2) Cod civil, dacă la nașterea prejudiciului sau a unei alte obligații de compensare a concurat vinovăția celui îndreptățit la despăgubire sau la compensare, existența și întinderea obligației de despăgubire sau de compensare depind de împrejurări și, în special, de măsura în care prejudiciul este cauzat de o parte sau de cealaltă parte. Dispoziția alin.(1) se aplică și atunci când vinovăția celui prejudiciat se restrânge la faptul că el a omis să preîntâmpine sau să diminueze prejudiciul.

În acest sens, dacă îndreptățitul nu a avut un comportament ireproșabil, diligent și prin aceasta a contribuit la cauzarea prejudiciului, despăgubirea se exclude în dependență de împrejurările cazului, de forma vinovăției creditorului, precum și de faptul, în ce măsură vina creditorului a contribuit la neexecutarea obligației.

Afară de aceasta, nu poate fi reținut argumentul invocat de către instanța de apel precum că, prejudiciul material urmează a fi reparat de către ÎCS „GNF Furnizare Energie” SRL, întrucât pentru începerea lucrărilor SA „Apă-Canal Chișinău” a obținut permisiunea ÎCS „GNF Furnizare Energie” SRL de efectuare a săpăturilor, or, faptul dat nu are importanță în speță, deoarece în cazul întreruperilor ce s-au produs în urma evenimentelor cauzate de terți, nu se aplică reduceri de tarif și nu se achită compensații consumatorilor finali afectați de întrerupere, însă, operatorii rețelelor de distribuție și operatorul rețelei de transport și de sistem sunt obligați să întreprindă toate măsurile pentru reluarea cât mai urgentă a alimentării consumatorilor finali cu energie electrică.

Date fiind cele relevate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră întemeiată și legală concluzia Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani de respingere a acțiunii, iar decizia din 30 mai 2018 a Curții de Apel Chișinău urmează a fi casată ca fiind neîntemeiată.

Din considerentele menționate și având în vedere faptul că hotărârea primei instanțe este legală și întemeiată, iar instanța de apel nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul declarat de ÎCS „GNF Furnizare Energie” SRL, reprezentată de avocatul Mocanu Valeriu, a casa integral decizia din 30 mai 2018 a Curții de Apel Chișinău și a menține hotărârea din 17 octombrie 2017 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. f) din Codul de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e :

Se admite recursul declarat de Întreprinderea cu Capital Străin „Gas Natural Fenosa Furnizare Energie” Societate cu Răspundere Limitată, reprezentată de avocatul Mocanu Valeriu.

Se casează integral decizia din 30 mai 2018 a Curții de Apel Chișinău și se menține hotărârea din 17 octombrie 2017 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani, în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Societatea pe Acțiuni „Termoelectrica” împotriva Întreprinderii cu Capital Străin „Gas Natural Fenosa Furnizare Energie” Societate cu Răspundere Limitată și Societății pe Acțiuni „Apă-Canal Chișinău”, intervenient accesoriu Societatea cu Răspundere Limitată „Naiman Com”, cu privire la repararea prejudiciului material.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței,
judecătorul

Iulia Sîrcu

judecătorii

Dumitru Visternicean

Galina Stratulat

Dumitru Mardari

Nicolae Craiu